

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **V. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 4. 2004, č. j. 9 Az 235/2003 – 10,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 30. 10. 2003, č. j. OAM-3416/VL-16-P22-2002, nebyl žalobci udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Polici České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně bylo rozhodnuto, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, v platném znění.

Ve včas podané žalobě vytýkal žalobce správnímu orgánu nezákonnost rozhodnutí způsobenou tím, že si nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen správní řád) a v důsledku toho nesprávně právně posoudil jeho žádost o azyl. Dále žalovanému vytýká, že důkazy, které si opatřil pro své rozhodnutí, nebyly úplné, a tím došlo opět k porušení § 31 odst. 1 správního řádu, neboť správní orgán nemohl náležitě na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřeboval zodpovědět. Tím porušil ustanovení § 34 odst. 5 správního řádu. Žalobce navrhoval, aby nezákonné rozhodnutí žalovaného soud zrušil a věc mu vrátil k dalšímu projednání. Současně požádal o ustanovení zástupce - obhájce.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 8. 4. 2004, č. j. 9 Az 235/2003 – 10 návrh žalobce na ustanovení zástupce zamítl. Poukázal na ustanovení § 35 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), podle něhož může předseda senátu ustanovit žalobci na jeho návrh zástupce (jímž může být i advokát) pouze tehdy, pokud splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a dále, je-li to třeba k ochraně jeho práv. Městský soud v Praze dospěl k závěru, že druhá z podmínek v případě žalobce splněna není. Zdůraznil, že žalobce v souladu s poučením správního orgánu využil svého oprávnění domáhat se přezkoumání rozhodnutí žalovaného soudem, přičemž jeho žaloba má všechny zákonem stanovené náležitosti, když obsahuje označení napadeného rozhodnutí, vylíčení důvodů, které žalobce k podání žaloby vedly a dále též návrh výroku rozsudku. Lze tedy konstatovat, že žalobce se dostatečně kvalifikovaným způsobem obrátil na soud a svým vlastním úkonem učinil vše, co mohl k ochraně svých práv podle právních předpisů učinit. Soud dále vzal v úvahu také tu skutečnost, že žalobce v podané žalobě namítal výhradně porušení konkrétních ustanoveních správního řádu ze strany žalovaného správního orgánu. Připomněl, že přezkumná činnost soudu, který je žalobními námitkami vázán, bude proto spočívat v posouzení toho, zda skutečně žalovaný postupoval v řízení v souladu se správním řádem či nikoliv. Vzhledem k tomu, že žaloba není zatížena vadami, a s přihlédnutím k žalobcem široce vymezenému rozsahu přezkumu napadeného rozhodnutí, kterým se soud bude zabývat, přičemž žalobce neuvedl jediný důvod, jímž by svou způsobilost hájit si své zájmy zpochybnil, není dle náhledu soudu zastoupení žalobce právním zástupcem třeba k ochraně jeho práv jako účastníka řízení. Z toho důvodu návrh na ustanovení zástupce zamítl, neboť není splněna jedna ze zákonem stanovených podmínek pro vyhovění takovému návrhu.

Proti tomuto usnesení Městského soudu v Praze podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, v níž s rozhodnutím nesouhlasil a poukazoval na to, že v průběhu azylového řízení se několikrát změnil azylový zákon a žalobce kvůli špatné znalosti českého jazyka nemá možnost prostudovat tyto změny. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení Městského soudu v Praze a ustanovil mu pro řízení o žalobě právního zástupce.

Městský soud v Praze poté předložil spis k rozhodnutí o kasační stížnosti Nejvyššímu správnímu soudu s předkládací zprávou, že v daném případě nebyl stěžovatel již vyzýván k tomu, aby si zvolil zástupce pro řízení o kasační stížnosti (v němž je zastoupení advokátem povinné), nebo aby požádal soud o jeho ustanovení. Pokud by totiž žalobce navrhl, aby mu byl zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti ustanoven soudem, a soud by tento jeho návrh dalším usnesením zamítl, žalobce by zřejmě opět podal proti zamítavému usnesení kasační stížnost, aniž by byl zastoupen advokátem. Ve snaze vyhnout se tomuto „bludnému kruhu“ opakovaných usnesení o neustanovení zástupce a opakovaných kasačních stížností, předložil Městský soud v Praze žalobcem podanou kasační stížnost k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu.

Nejvyšší správní soud nejprve zaslal účastníkům řízení poučení o složení senátu v řízení o kasační stížnosti podle zákona č. 150/2002 Sb., avšak stěžovateli na jím uvedenou adresu Praha 5, Jeremiášova 41, se toto poučení nepodařilo doručit, neboť podle relace pošty je na uvedené adrese neznámý. Proto bylo poučení zasláno žalobci do Pobytového střediska Bělá – Jezová, kde se podle zprávy Ministerstva vnitra – odboru azylové a migrační politiky zdržuje, opětovně od 16. 2. 2004. Žalobce si však na této adrese zásilku nevyzvedl, takže je nutno vycházet z fikce doručení, která ve smyslu ustanovení § 42 odst. 5 s. ř. s. a § 46 odst. 4 o. s. ř. nastala v daném případě dne 21. 11. 2004.

Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci zde uplatněného důvodu (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), přičemž neshledal pochybení ze strany uvedeného soudu, které by odůvodňovalo nutnost se od zásady vázanosti rozsahem kasační stížnosti odchýlit. Dospěl pak k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ačkoli v kasační stížnosti stěžovatel výslovně nečiní odkaz na příslušné ustanovení soudního řádu správního, jehož se dovolává při tvrzené nezákonnosti napadeného rozhodnutí, lze z obsahu kasační stížnosti usuzovat, že se nápravy vydaného rozhodnutí dovolává z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když má za to, že Městský soud v Praze nesprávně posoudil právní otázku týkající se jeho žádosti o ustanovení advokáta.

Podle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s., může předseda senátu navrhovateli (žalobci), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z citace uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, jak ostatně uvedl v odůvodnění svého usnesení již soud I. stupně, že účastníku lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. V projednávané věci se Městský soud v Praze před vydáním napadeného usnesení nezabýval splněním první zákonné podmínky, když shledal, že v projednávané věci není splněna podmínka druhá, tj. potřeba ochrany práv žadatele o ustanovení zástupce.

Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením věci Městským soudem v Praze ztotožňuje. V řízení, kde není zastoupení advokátem povinné (kam patří i řízení před Městským soudem v Praze ve věci azylové), bude advokát ustanoven soudem účastníku k ochraně jeho zájmů tehdy, jde-li o věc po stránce skutkové nebo právní složitou a jestliže potřeba ochrany práv a zájmů účastníka v soudním řízení vyjde najevo, např. z jeho nekvalifikovaných podání, jímž se obrací na soud apod. Vzhledem k tomu, že nejvyšší nároky po stránce odborné klade na účastníka řízení formulování samotného návrhu (žaloby), kterou je navíc nutno podat v poměrně krátkém časovém úseku, je právě obsahová a formální úroveň sepsané žaloby kritériem pro závěr soudu o potřebě ochrany zájmů účastníka. V projednávané věci lze souhlasit s Městským soudem v Praze, že stěžovatelem podaná žaloba proti rozhodnutí odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR veškeré náležitosti žaloby podle § 71 odst. 1 s. ř. s. obsahovala, neboť kromě náležitostí obecných, tj. především označení účastníků řízení (včetně všech potřebných údajů o osobě stěžovatele), obsahovala též označení napadeného rozhodnutí, označení výroku rozhodnutí, které svou žalobou napadá, včetně žalobních bodů, z nichž je patrno, z jakých důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Označil též důkazy, jichž se v řízení dovolává. Žaloba obsahovala též perfektní návrh rozsudečného výroku. Za takové situace neměl Městský soud v Praze důvod k pochybnostem o způsobilosti stěžovatele hájit si před soudem své zájmy sám. Lze souhlasit s uvedeným soudem, že stěžovatel svými vlastními úkony učinil vše, co mohl podle právních předpisů k ochraně svých práv učinit, když se dostatečně kvalifikovaným způsobem obrátil na soud v řízení, kde není právní zastoupení účastníka povinné.

Kasační stížnost stěžovatele podanou z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení neshledal

tudíž Nejvyšší správní soud za této situace důvodnou, a proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

Nutno pro úplnost dodat, že Městský soud v Praze poskytl stěžovateli informaci, že mu nebrání nic v tom, aby v případě, že v dalším průběhu řízení potřeba zastoupení advokátem vyvstane, podal novou žádost s uvedením důvodů, které ho k takovému návrhu vedou. Pro vysvětlení nutno připomenout, že v řízení o kasační stížnosti s ohledem na povinné zastoupení advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s., odpadne úvaha soudu, zda je zastoupení advokátem potřebné k ochraně zájmu účastníka.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože úspěšnému žalovanému v tomto stádiu řízení žádné náklady nevznikly, přičemž stěžovatel byl v řízení neúspěšný, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. 1. 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu